

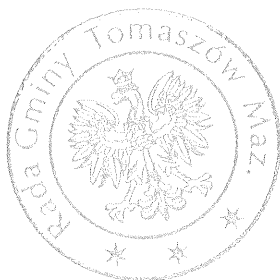
Uchwała Nr XVIII/89/19
Rady Gminy Tomaszów Mazowiecki
z dnia 30 października 2019 r.

w sprawie przyjęcia Raportu z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Tomaszów Mazowiecki na lata 2015-2018 z perspektywą do roku 2022” za lata 2015-2018.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2019 poz. 506, 1309 i 1696) oraz art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2019 poz. 1396, 1403, 1501, 1579, 1680 i 1712) **uchwała się, co następuje:**

§1 Przyjmuje się Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Tomaszów Mazowiecki na lata 2015-2018 z perspektywą do roku 2022” za lata 2015-2018 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§2 Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Krystyna Pierścińska

Krystyna Pierścińska

Załącznik do Uchwały Nr XVIII/89/19

Rady Gminy Tomaszów Mazowiecki

z dnia 30 października 2019 r.

*Raport z wykonania
„Programu Ochrony Środowiska dla Gminy
Tomaszów Mazowiecki na lata 2015-2018
z perspektywą do roku 2022”
za lata 2015-2018*

PRZEWODNICZĄCA RADY
Krystyna Pierścińska
Krystyna Pierścińska

Tomaszów Mazowiecki 2019

1. Wprowadzenie

1.1. Cel przygotowania „Raportu...”

Celem przygotowania niniejszego Raportu z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Tomaszów Mazowiecki na lata 2015-2022 z perspektywą do roku 2022” za lata 2015-2018 jest:

- wywiązanie się z obowiązku ustawowego,
- przedstawienie stanu środowiska w okresie sprawozdawczym - w latach 2015-2018,
- przedstawienie postępów w realizacji każdego z zadań zapisanych w w/w programie,
- określenie w jakim stopniu udało się przedsięwzięcia przyjęte w programie ochrony środowiska zrealizować do dnia 31 grudnia 2018r.,
- sformułowanie wniosków, które powinny zostać uwzględnione w aktualizacji gminnego programu ochrony środowiska.

1.2. Podstawa prawna sporządzenia „Raportu...”

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Tomaszów Mazowiecki na lata 2015-2018 z perspektywą do roku 2022” przyjęty został Uchwałą Rady Gminy Tomaszów Mazowiecki Nr VII/31/15 z dnia 24 marca 2015 roku.

Obowiązek sporządzania raportów z wykonania programów ochrony środowiska przez organ wykonawczy gminy, wynika z art. 18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. 2018, poz. 799 ze zm.). Sprawozdanie wykonuje się co 2 lata i przedstawia się Radzie Gminy.

Przedmiotowy „Raport...” obejmuje okres od 01.01.2015 roku do dnia 31.12.2018 roku.

1.3. Autor „Raportu...”

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Tomaszów Mazowiecki na lata 2015-2018 z perspektywą do roku 2022” za lata 2015-2018 został wykonany na zlecenie Wójta Gminy Tomaszów Mazowiecki przez firmę:

PPUH „BaSz” mgr inż. Bartosz Szymusik
26-200 Końskie ul. Polna 72
tel./fax: (41) 372 49 75
e-mail: basz@post.pl

Przedsiębiorstwo Produkcyjno - Usługowo - Handlowe
B a S z
mgr inż. Bartosz Szymusik
26-200 Końskie, ul. Polna 72
tel./fax (0-41) 372-49-75
NIP 658-100-14-34

2. Stan środowiska w latach 2015-2018

Stan środowiska przedstawiono w oparciu o dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Łodzi, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Łodzi, Głównego Urzędu Statystycznego – Bank Danych Regionalnych oraz Urzędu Gminy w Tomaszowie Mazowieckim.

2.1. Powietrze

Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska na mocy ustawy „Prawo ochrony środowiska” dokonuje corocznej oceny poziomów substancji w powietrzu we wszystkich strefach województwa. Klasyfikacja stref jest dokonywana w oparciu o Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012r. (Dz. U. 2012, poz. 1031) w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu.

Obszar województwa łódzkiego podzielony został na 2 strefy oceny: Aglomeracja Łódzka (PL 1001) i Strefa Łódzka (PL 1002), do której należy Gmina Tomaszów Mazowiecki. W poniższych tabelach przedstawiono wyniki klasyfikacji strefy łódzkiej, w latach 2015-2017, dla poszczególnych zanieczyszczeń powietrza pod kątem ochrony zdrowia oraz ochrony roślin.

Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń dla Strefy Łódzkiej, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia (z uwzględnieniem krajowych norm dla uzdrowisk) (WIOŚ Łódź – roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim)

Rok	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru strefy łódzkiej												
	SO ₂	NO ₂	PM10	Pb	C ₆ H ₆	CO	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5	O ₃ *	O ₃ **
2015	A	A	C	A	A	A	A	A	A	C	C	A	D2
2016	A	A	C	A	A	A	A	A	A	C	C	A	D2
2017	A	A	C	A	A	A	A	A	A	C	C	C	D2

*wg poziomu docelowego

**wg poziomu celu długoterminowego

Klasyfikacja strefy łódzkiej pod kątem ochrony roślin (WIOŚ Łódź – roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim):

Rok	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru strefy łódzkiego			
	NO _x	SO ₂	O ₃ *	O ₃ **
2015	A	A	A	D2
2016	A	A	A	D2
2017	A	A	A	D2

*wg poziomu docelowego **wg poziomu celu długoterminowego

W ocenie rocznej jakości powietrza sporządzonej dla kryterium ochrony zdrowia strefa łódzka w roku 2017 została zaliczona do klasy C z powodu przekroczeń poziomów dopuszczalnych dla pyłu zawieszonego PM₁₀, poziomu docelowego benzo(a)pirenu oraz w zakresie przekroczeń poziomu dopuszczalnego pyłu PM_{2,5} oraz ozonu. Cały obszar województwa uzyskał klasę D2 z powodu przekroczenia poziomu celu długoterminowego ozonu.

W porównaniu do lat wcześniejszych nie obserwuje się pogorszenia stanu powietrza na terenie Gminy Tomaszów Mazowiecki.

W 2017 roku dla Strefy Łódzkiej stwierdzono występowanie obszarów przekroczeń wartości dopuszczalnych, docelowych oraz wartości celów długoterminowych dla zanieczyszczeń powietrza. Na terenie gminy Tomaszów Mazowiecki, ze względu na przekroczenia 24 godzinnej wartości poziomu dopuszczalnego stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀, przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀, przekroczenia rocznej wartości dopuszczalnego stężenia pyłu zawieszonego PM_{2,5}, przekroczenia poziomu dopuszczalnego stężenia pyłu PM_{2,5} dla II fazy (20µg/m³), poziomu docelowego oraz długoterminowego stężenia ozonu w powietrzu koniecznym było przeprowadzenie działań naprawczych w obszarze gminy.

2.2. Hałas

Źródłem hałasu na terenie gminy Tomaszów Mazowiecki jest przede wszystkim transport drogowy oraz transport kolejowy. Drogami o największej uciążliwości są droga krajowa Nr 8E relacji Warszawa-Wrocław-Katowice oraz droga wojewódzka Nr 713 relacji Łódź-Opoczno. Stan infrastruktury komunikacyjnej: 11 odcinków dróg powiatowych o łącznej długości na terenie gminy wiejskiej 89,4km oraz drogi gminne o łącznej długości 93,8km.

Transport publiczny obsługiwany jest przez Miejski Zakład Komunalny Sp. z o.o. (MZK) w Tomaszowie Mazowieckim.

Badania hałasu komunikacyjnego na terenie Gminy Tomaszów Mazowiecki nie są prowadzone. W roku 2015 były prowadzone badania hałasu na terenie miasta Tomaszów Mazowiecki w 4 punktach pomiarowych.

Hałas związany z komunikacją i transportem kolejowym (linia kolejowa relacji Łódź-Radom oraz Łódź-Skarżysko Kamienna) jest mniej uciążliwy dla mieszkańców, ponieważ dotyczy tylko terenów w pobliżu trakcji kolejowej (zasięg uciążliwości hałasu wynosi do ok. 300 m) i jest związany z częstotliwością ruchu pociągów i ich rodzajów (pasażerskie czy towarowe).

Hałas przemysłowy ma charakter lokalny. Hałas emitowany przez przemysł, może być jednak uciążliwy dla mieszkańców, zwłaszcza w najbliższym sąsiedztwie.

2.3. Wody powierzchniowe

Wody powierzchniowe na terenie gminy Tomaszów Mazowiecki to rzeka Pilica, Wolbórka, Czarna, Moszczanka i Piasecznica oraz Zbiornik Sulejowski.

Na terenie gminy punkty kontrolne regionalnego monitoringu wód powierzchniowych zlokalizowane są w Godaszewicach (rz. Moszczanka) i Smardzewicach (rz. Pilica). Dla pozostałych rzek z terenu gminy (Wolbórki, Czarnej, Piasecznicy) badania prowadzone są w punktach kontrolno-pomiarowych regionalnego monitoringu lokalizowanych poza obszarem gminy.

Ocena jednolitych części wód powierzchniowych badanych w latach 2011-2016 oraz w 2017 roku według WIOŚ w Łodzi :

Nazwa punktu	Kod jcwp	Nazwa jcwp	Klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego	Klasa stanu chemicznego	Ocena jcwp
Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych województwa łódzkiego badanych w latach 2011-2016					
Pilica – Smardzewice	PLRW 20001925459	Pilica od Zbiornika Sulejów do Wolbórki	Słaby stan ekologiczny	Stan poniżej dobrego	Zły stan wód
Moszczanka - Godaszewice	PLRW 200017254649	Moszczanka	Umiarkowany stan ekologiczny	Stan poniżej dobrego	Zły stan wód
Wolbórka – Tomaszów Mazowiecki	PLRW 20001925469	Wolbórka od Dopływu spod Będzelina do ujścia	Słaby stan ekologiczny	Stan poniżej dobrego	Zły stan wód
Czarna – Tomaszów Mazowiecki	PLRW 200017254689	Czarna	Słaby stan ekologiczny	Dobry	Zły stan wód
Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych województwa łódzkiego badanych w roku 2017					
Pilica – Smardzewice	PLRW 20001925459	Pilica od Zbiornika Sulejów do Wolbórki	Zły stan ekologiczny	Stan poniżej dobrego	Zły stan wód
Moszczanka - Godaszewice	PLRW 200017254649	Moszczanka	-	Stan poniżej dobrego	Zły stan wód
Wolbórka – Tomaszów Mazowiecki	PLRW 20001925469	Wolbórka od Dopływu spod Będzelina do ujścia	Umiarkowany stan ekologiczny	Stan poniżej dobrego	Zły stan wód
Czarna – Tomaszów Mazowiecki	PLRW 200017254689	Czarna	-	Dobry	-

Stan ekologiczny na podstawie badań monitoringowych prowadzonych w latach 2011-2016 w ramach monitoringu został określony jako słaby we wszystkich punktach oprócz jcwp Moszczanka, który określono jako umiarkowany. W 2017 roku stan ekologiczny określono dla jcwp Pilica od Zbiornika Sulejów do Wolbórki jako zły, natomiast dla jcwp dla Wolbórka od Doptýwu spod Będzelina do ujścia jako umiarkowany.

Na podstawie badań monitoringowych realizowanych w latach 2011-2016 oraz 2017 roku stan chemiczny ustalono jako stan poniżej dobrego, jedynie jcwp Czarna charakteryzuje się dobrym stanem chemicznym. We wszystkich punktach jcwp określa się jako zły stan wód.

2.4. Wody podziemne

Na terenie gminy Tomaszów Mazowiecki wody podziemne o znaczeniu użytkowym występują w zbiornikach: jurajskim, kredowym i czwartorzędowym, a ponadto znajdują się tu dwa Główne Zbiorniki Wód Podziemnych: GZWP Nr 401 „Niecka Łódzka” oraz GZWP Nr 410 „Zbiornik Opoczno”.

Gmina Tomaszów Mazowiecki - na koniec 2017 roku – posiada 141,7 km rozdzielczej sieci wodociągowej oraz 3456 szt. przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Rozdzielczy system kanalizacyjny to 70km sieci kanalizacyjnej oraz 1357 szt. przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania.

Badania monitoringowe wód podziemnych na terenie gminy Tomaszów Mazowiecki prowadzono w sieci regionalnej w ramach monitoringu wód podziemnych w dwóch punktach: w 2015 roku Smardzewice studnia wiercona oraz w 2016 roku Wąwał studnia wiercona.

Oceny stanu wód w ramach monitoringu diagnostycznego w poszczególnych punktach badawczych dokonuje się w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych wód podziemnych (Dz. U. 2016 poz. 85). W oparciu o w/w rozporządzenie

Klasyfikacja stanu wód podziemnych:

klasa	Rodzaj
I	wody bardzo dobrej jakości; wartości wskaźników jakości wody są kształtowane wyłącznie w efekcie naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych i mieszczą się w zakresie tła hydrogeochemicznego; żaden ze wskaźników jakości wody nie przekracza wartości dopuszczalnych jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi;
II	wody dobrej jakości; wartości niektórych wskaźników są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych; wskaźniki jakości wody nie przekraczają wartości dopuszczalnych jakości wody, przeznaczonej do spożycia przez ludzi
III	wody zadowalającej jakości; wartości wskaźników jakości wody są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych lub słabego oddziaływania antropogenicznego; mniejsza część wskaźników jakości wody przekracza wartości dopuszczalne jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi
IV	wody niezadowalającej jakości; wartości wskaźników jakości wody są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych oraz wyraźnego oddziaływania antropogenicznego; większość wskaźników jakości wody przekracza wartości dopuszczalne jakości wody, przeznaczonej do spożycia przez ludzi;

V	wody złej jakości; wartości wskaźników jakości wody potwierdzają znaczący wpływ oddziaływania antropogenicznego; wody nie spełniają wymagań określonych dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.
---	---

Klasy jakości wód podziemnych I – III oznaczają **dobry stan chemiczny**, a klasy jakości wód podziemnych IV i V oznaczają **słaby stan chemiczny**.

Wyniki badań wód podziemnych przeprowadzonych w punktach pomiarowych zlokalizowanych na terenie Gminy Tomaszów Mazowiecki:

Miejscowość i numer p-tu pomiarowego	Stratygrafia	Rodzaj wód	Numer zbiornika GZWP	Numer JCWPd	Klasa jakości wody w punkcie w roku
Smardzewice Nr 121	kreda	wody wstępne	401, 410	97	I (2015 rok)
Wąwał nr 122	jura	wody wstępne	401, 410	84	II (2016 rok)

Źródło: Sprawozdania roczne z monitoringu regionalnego zwykłych wód podziemnych na terenie województwa łódzkiego WIOŚ w Łodzi

W badanych punktach wody wykazały I i II klasę, czyli wody bardzo dobrej i dobrej jakości, oznaczające dobry stan chemiczny wody. Wody z w/w nie zmieniły swojej jakości w porównaniu do wyników badań z poprzednich lat.

2.5. Gospodarka odpadami

2.5.1. Odpady niebezpieczne

Podstawowym źródłem powstawania odpadów niebezpiecznych jest działalność przemysłowa i usługowa. Odpady niebezpieczne powstają również w gospodarstwach domowych, służbie zdrowia, budynkach administracyjnych itp..

Na obszarze gminy nie ma zlokalizowanych czynnych składowisk odpadów niebezpiecznych, mogilnika jak również nie są zlokalizowane składowiska odpadów przemysłowych. Odpady niebezpieczne są wywożone poza teren gminy do unieszkodliwienia lub przetworzenia.

Zorganizowane zbieranie odpadów niebezpiecznych występuje w niektórych placówkach:

- zużyty sprzęt RTV i AGD w sklepach sprzedających takie produkty
- baterie - pojemniki na baterie znajdują się w obiektach administracyjnych oraz w szkołach
- przeterminowane leki - w aptekach.

Ponadto sprzęt elektroniczny i elektryczny, także zawierający części niebezpieczne można oddawać bez limitów ilościowych do Gminnego Punktu Zbierania Odpadów Komunalny (PSZOK).

W gminie obowiązuje „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Tomaszów Mazowiecki na lata 2015-2032”(aktualizacja) – uchwała Nr XX/110/15 Rady Gminy Tomaszów Mazowiecki z dnia 29 grudnia 2015r., zgodnie z którym przyjęto, że na dzień 26.09.2014 roku na terenie gminy znajdowało się 4 736 963 kg wyrobów azbestowych z czego 34 287 kg stanowi azbest w posiadaniu osób prywatnych i 4 702 676 kg stanowi azbest u osób fizycznych (przy założeniu, że 1m² płyty azbestowej waży 11 kg).

Przewidziane do usunięcia masa płyt azbestowo-cementowych przedstawia się następująco:

- lata 2015-2016 – 947 372,60 kg

- lata 2017-2022 – 1 894 745,20 kg,

- lata 2023-2032 – 1 893 745,20 kg.

Od 2016 roku mieszkańcy gminy mogą zwracać się z wnioskami o udzielenie dotacji na usuwanie wyrobów zawierających azbest w następującym zakresie:

- odbiór i utylizacja wyrobów zawierających azbest w formie dotacji: 100% kosztów pokrywa Gmina Tomaszów Mazowiecki,

- demontaż pokryć dachowych eternitowych w formie dotacji: 7 zł do 1m², lecz nie więcej niż 1200 zł.

Ilość odebranych odpadów azbestowych (transport) na terenie gminy (wg danych Urzędu Gminy Tomaszów Mazowiecki)

Rok	Ilość odebranego azbestu [Mg]- transport	Kwota brutto (zł)	Źródła środków
2015	143,145	44 678,42	Dofinansowanie WIOŚ 44 231,00 zł Dofinansowanie gmina 447,42 zł
2016	85,46	26 489,18	Dofinansowanie gmina 26 489,18-zł
2017	127,06	33 670,90	Dofinansowanie gmina 33 670,90
2018	108,68	38 264,05	Dofinansowanie gmina 38 264,05

Ilość zdemontowanych i odebranych odpadów azbestowych (transport) na terenie gminy (wg danych Urzędu Gminy Tomaszów Mazowiecki)

Rok	Ilość odebranego azbestu [Mg]- transport	Ilość zdemontowanego azbestu [m ²]	Kwota brutto (zł)
2015	26,08	2371	12 889,00
2016	33,60	3055	18 236,90
2017	21,92	1993	12 311,00
2018	25,28	2298	15 025,00

2.5.2. Odpady z sektora gospodarczego

Na terenie gminy nie występują większe ilości z sektora gospodarczego. Istnieje natomiast szereg placówek usługowych i produkcyjnych, które w efekcie swej działalności wytwarzają odpady przemysłowe. Odbiorem odpadów od poszczególnych wytwórców zajmują się specjalistyczne firmy, posiadające odpowiednie zezwolenia w tym zakresie oraz unieszkodliwione (odpady niebezpieczne) lub wykorzystane gospodarczo.

2.5.3. Odpady komunalne

Odpady komunalne z terenu gminy Tomaszów Mazowiecki odbierane są w postaci zmieszanej i selektywnej. Zbieranie odpadów w sposób selektywny stanowi podstawowy element systemu gospodarki odpadami. Na terenie gminy selektywna zbiórka odpadów prowadzona jest już od 2005 roku. Od 1 lipca 2013r. zbiórka papieru, szkła, tworzyw sztucznych i metali, bioodpadów odbywa się w dwóch systemach:

- w systemie workowym – obejmującym swym zasięgiem zabudowę jednorodziną. Raz na 4 tygodnie surowce wtórne posegregowane w workach z podziałem na papier, szkło, plastiki i metale łącznie, odbierane są przez firmę odbierającą odpady komunalne,
- w systemie pojemnikowym – obejmującym swym zasięgiem zabudowę wielorodziną, znajdują się pojemniki przeznaczone do zbiórki: plastiku i metali (pojemnik z napisem PLASTIK), szkła (pojemnik z napisem SZKŁO) oraz papieru (pojemnik z napisem PAPIER).

Na terenie gminy Tomaszów Mazowiecki ze strumienia odpadów komunalnych wydziela się również problemowe odpady, tj. przeterminowane leki, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte baterie i akumulatory, zużyte opony, meble i inne odpady wielkogabarytowe. Odpady wielkogabarytowe takie jak: stare i niepotrzebne meble, segmenty, krzesła, wersalki, sofy, kanapy czy fotele, karnisze, dywany itp. Oddawane są w trakcie tzw. wystawki. Odpady mogą być również przekazywane nieodpłatnie, samodzielnie do Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK), który prowadzony jest przez Firmę ENERIS Surowce S.A. oddział w Tomaszowie Mazowieckim i zlokalizowany przy ul. Majowej 87/89, 97-200. Tomaszów Mazowiecki. PSZOK czynny jest w każdy piątek miesiąca i przyjmowane są tam następujące rodzaje odpadów: papier i tektura, tworzywa sztuczne i opakowania wielomateriałowe, szkło, przeterminowane leki, chemikalia, zużyte baterie i akumulatory, mebel i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, odzież i tekstylia, odpady budowlane i rozbiórkowe w ilości nieprzekraczającej 1m³/rok od właściciela nieruchomości oraz odpady zielone w ilości nieprzekraczającej 1 m³/rok od właściciela nieruchomości.

Tworzenie punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych służy minimalizowaniu negatywnego oddziaływania na środowisko, właściwemu postępowaniu z odpadami, a także zapobiega zanieczyszczeniom środowiska naturalnego. Ponadto tego typu punkty oraz jego odpowiednia promocja doprowadzają do zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców, a co za tym idzie skuteczniejszej segregacji odpadów w gminie.

Ilość zebranych odpadów zmieszanych i segregowanych na terenie gminy w Mg (wg danych Urzędu Gminy Tomaszów Mazowiecki)

Rok	2015	2016	2017	2018
Ilość zebranych odpadów komunalnych zmieszanych:	1 993,50	2 326,30	2 686,65	2 886,53
W tym:				
odpadów poddanych składowaniu	216,02	113,17	139,55	239,58
odpadów biodegradowalnych	42,1	60,70	94,03	61,27
odpadów rozbiórkowych gruzu budowlanego	64,9	55,77	15,36	19,80
Ilości selektywnie zebranych odpadów	324,2	288,46	326,30	396,46

Struktura zebranych odpadów komunalnych w Mg (wg danych Urzędu Gminy Tomaszów Mazowiecki)

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018
niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	1 993,5	2 326,305	2 686,65	2 886,53
odpady komunalne ulegające biodegradacji	42,1	60,70	94,03	61,27
urządzenia zawierające freony	-	-	-	0,915
zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	-	-	2,139	4,36
odpady wielkogabarytowe	35,19	52,08	-	125,94
zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia	60,3	20,84	3,8	16,46
zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu	4,6	27,72	-	3,34
zużyte opony	14,4	-	6,52	10,92
przeterminowane leki	0,04	-	-	-
baterie i akumulatory	0,1	-	-	-
opakowania z papieru i tektury	15,61	-	92,44	63,268
opakowania z tworzyw sztucznych	26,02	8,597	122,463	151,106
zmieszane odpady opakowaniowe	213,72	188,76	-	-
opakowania ze szkła	10,6	16,6	174,567	225,624
odpady komunalne nie wymienione w innych podgrupach	20,00	53,58	-	-
Suma zebranych odpadów	2 462,20	2 694,482	2 686,655	3 505,933

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016r. dotyczących Poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych, poziomy te wynoszą w poszczególnych latach:

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło	10%	12%	14%	16%	18%	20%	30%	40%	50%
Inne niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe	30%	36%	38%	40%	42%	45%	50%	60%	70%

Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła dla gminy :

- w roku 2015 – 42,70%,
- w roku 2016 - 32%
- w roku 2017 – 32,80%
- w roku 2018 – 39,44%

Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych dla gminy :

- w roku 2015 – 96,40%,
- w roku 2016 – 50,29%,
- w roku 2017 – 100%
- w roku 2018 – 82,32%.

Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 roku

	2012	16 lipca 2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	16 lipca 2020
Dopuszczalny poziom masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995r. [%]	75%	50%	50%	50%	45%	45%	40%	40%	35%

Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 roku dla gminy:

- w roku 2015 – 24,95%,
- w roku 2016 – 13,07%
- w roku 2017 – 14,01%
- w roku 2018 – 45,95%

2.6. Promieniowanie elektromagnetyczne

Promieniowanie elektromagnetyczne na terenie województwa łódzkiego mierzone jest w centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców powyżej 50 tys., innych miastach i terenach wiejskich. Na terenie gminy Tomaszów Mazowiecki nie były prowadzone pomiary promieniowania elektromagnetycznego, najbliższym miejscem objętym pomiarami jest miasto Tomaszów Mazowiecki, gdzie prowadzono badania w trzech punktach: ul. Bohaterów 14 Brygady, ul. Ogrodowa oraz ul. Kolbego. W żadnym punkcie pomiarowym nie odnotowano wartości przekraczającej dopuszczalną wartość składową elektryczną $E=7V/m$ określoną w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003r w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. 2003 Nr 292 poz. 1883 ze zm.).

W stosunku do przesyłowych linii elektroenergetycznych oraz obiektów z nimi związanych przyjmuje się, że:

- szkodliwy wpływ linii energetycznych o napięciu 110, 220 i 400 kV obejmuje strefę o szerokości od 12 do 25m od osi linii w obie strony,
- uciążliwość stacji transformatorowych zamyka się w granicach obiektu.

Uciążliwość masztów telefonii komórkowej mieści się w ich strefach ochronnych.

2.7. Gleby

Na terenie gminy (według danych statystycznych 2010 i 2014) grunty rolne zajmują 6 190,68 ha, przy czym użytki rolne 5 411,89, sady 112,55, a łąki i pastwiska 823,41 ha. Dominują gospodarstwa o powierzchni 1-5 ha, stanowiąc ponad 50% ich ogółu. W strukturze zasiewów dominują zboża (żyto), ziemniaki, oraz warzywa. Uwarunkowania glebowo-klimatyczne oraz ekonomiczne pozwalają na rozwój na większą skalę produkcji zwierzęcej, z przewagą hodowli trzody chlewnej, bydła, owiec oraz drobiu. Na gruntach rolnych działa 2 207 gospodarstw rolnych⁴⁴. W obrębie gminy nie ma gleb najlepszych klas bonitacyjnych (I i II), a dominują kl. IV (2 652 ha) i V (2 582 ha), przy mniejszej ilości klasy VI (1 554 ha) i III (467 ha).

2.8. Przyroda

Grunty leśne zajmują 6 725,75 ha powierzchni gminy (przy lesistości 43,6%). W strukturze lasu przeważają drzewostany sosnowe z domieszką: dębów, grabów, świerków i modrzewia. W dolinach rzecznych pojawiają się topole, olsze, jesiony, brzozy itp. charakterystyczne dla obszarów bardziej wilgotnych. Północno-wschodnia część terenów leśnych leży w granicach Spalskiego Parku Krajobrazowego, natomiast część południowo-zachodnia należy do Sulejowskiego Parku Krajobrazowego.

Na terenie gminy występują 3 rezerваты przyrody: „Sługocice” (8,57 ha), Jeleń (48,97 ha) i Twarda (22,79 ha). Oprócz tego są tu też obszary sieci Natura 2000 (fig. 2.5): „Łąki Ciebłowieckie” (PLH100035), „Lasy Spalskie” (PLH1000003) oraz „Lasy Smardzewickie” (PLH 100024), użytki ekologiczne chroniące cztery bagna w Twardej, dziewięć w Sługocicach oraz zbiornik wodny (0,15 ha) w Twardej i 4 pomniki przyrody. Gmina posiada również istniejący od 1934r. jedyny w Polsce Centralnej Ośrodek Hodowli Żubrów w Smardzewicach.

3. Cele i zadania zapisane w „Programie Ochrony Środowiska...”

Celami Strategicznymi (głównymi) zapisanym w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Tomaszów Mazowiecki na lata 2015-2018 z perspektywą do roku 2022” są:

- rozwój gospodarczy w oparciu o wysoką świadomość ekologiczną mieszkańców.
- poprawa stanu środowiska naturalnego gminy
- ochrona zasobów przyrodniczych oraz wzrost lesistości
- minimalizacja zagrożeń dla środowiska

Do realizacji w/w celów wyznaczono działania we wszystkich obszarach komponentów ochrony środowiska. Założenia planu zadań na lata 2015-2018 z perspektywą do roku 2022 przeprowadzono w podziale na grupy:

- Ochrona powietrza atmosferycznego
- Ochrona przed hałasem
- Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym
- Ochrona wód podziemnych i powierzchniowych
- Gospodarka odpadami
- Ochrona gleb i racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych
- Ochrona środowiska przyrodniczego
- Minimalizacja zagrożeń dla środowiska
- Przyjazny środowisku naturalnemu rozwój gospodarczy
- Edukacja ekologiczna

4. Realizacja zadań zawartych w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Tomaszów Mazowiecki na lata 2015-2018 z perspektywą do roku 2022” w latach 2015-2018

Realizacja zadań zawartych w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Tomaszów Mazowiecki na lata 2015-2018 z perspektywą do roku 2022” w latach 2015-2018 przedstawiona w układzie zagadnień przyjętych w powyższym dokumencie.

Poniższe zestawienia zostały wykonane na podstawie informacji z Urzędu Gminy Tomaszów Mazowiecki.

4.1. Ochrona powietrza atmosferycznego

Zadania inwestycyjne w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego - stopień wykonania w latach 2015-2018:

Zadanie	Stopień wykonania	Wydatkowane środki w zł		
		2015	2016	2017
Termomodernizacja budynku Domu Ludowego w Sługocicach wraz z robotami towarzyszącymi	zrealizowano, pow. użytkowa 240,37 m ²	-	-	516.820,63
Termomodernizacja budynku Domu Ludowego w Jadwigowie wraz z robotami towarzyszącymi	zrealizowano, pow. użytkowa 273,83 m ²	-	-	456.826,05
Termomodernizacja budynku Domu Ludowego w Godaszewicach	zrealizowano, pow. użytkowa 379,82 m ²	-	-	915.843,72
Termomodernizacja budynku Domu Ludowego w Chorzęcinie	zrealizowano, pow. użytkowa 430,84 m ²	-	-	1.027.058,22
Termomodernizacja budynku Domu Ludowego w Władernie	w trakcie budowy	-	-	-
Termomodernizacja budynku OSP w Smardzewicach	w trakcie projektowania	-	-	-
Rozwój transportu publicznego (umowa z Urzędem Miasta Tomaszów Mazowiecki) – transport zbiorowy autobusami hybrydowymi	w trakcie realizacji	1 021 016,78	-	2.751.766,80
				1 871 429,21

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Tomaszów Mazowiecki na lata 2015-2018 z perspektywą do roku 2022” za lata 2015-2018

Podłączenie budynku Domu Ludowego w Zawadzie do sieci gazowej	zrealizowane	-	24.354,00	-	-
Zadania realizowane przez gminę (w ramach działań naprawczych określonych w Programie Ochrony Powietrza)					
Stosowanie paliwa o parametrach jakościowych we wszystkich szkołach i świetlicach (olej opalowy, gaz, prąd, pompa ciepła)	realizowane	30.970,00 (15 budynków)	137.468,00 (15 budynków)	72.572,74 (7 budynków)	11.587,60 (7 budynków)
Przeład kominów w zakresie stanu technicznego (czyszczenie palników) oraz kotłowni olejowych	realizowane	470,00 (1 budynek)	2.829,00 (2 budynki)	5.000,00 (2 budynki)	7.000,00 (10 budynków)
Konserwacja remont kotłów i kominów	realizowane	1.300,00 (2 budynki)	1.414,50 (2 budynki)	-	-
Stosowanie zaworów termostatycznych grzejnikowych, przeład wentylacji i przewodów wentylacyjnych	realizowane	-	500,00 (2 budynki)	500,00 (2 budynki)	-

W zakresie ochrony powietrza na terenie gminy Tomaszów Mazowiecki zrealizowano, jako zadania nieinwestycyjne: Opracowanie „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wiejskiej Tomaszów Mazowiecki na lata 2015-2020” i przyjęcie uchwałą Nr XIII/70/15 Rady Gminy Tomaszów Mazowiecki dnia 20 sierpnia 2015 roku.

Zadania organizacyjne:

- Zmniejszenie niskiej emisji poprzez propagowanie bardziej ekologicznych niż tradycyjne źródeł energii do ogrzewania budynków indywidualnych (np. wprowadzenie ogrzewania olejowego, gazowego lub biomasą itp.)
- Wspieranie wymiany przestarzałych źródeł ciepła w gospodarstwach domowych (niskosprawnych kotłów na paliwa stałe) na źródła nowoczesne (wysokosprawne źródła energetyczne charakteryzujące się niższą emisją zanieczyszczeń).
- Propagowanie termomodernizacji obiektów.
- Wprowadzenie ulg dla osób, przedsiębiorstw, rolników stosujących technologie przyjazne dla środowiska oraz posiadających instalacje służące redukcji zanieczyszczeń powietrza w zakładach produkcyjnych.

- Instalowanie nowych i modernizacja istniejących urządzeń służących redukcji zanieczyszczeń powietrza w zakładach produkcyjnych.
- Poprawa stanu nawierzchni dróg (minimalizacja zanieczyszczeń pyłowych, zmniejszenie ilości spalin emitowanych do atmosfery).
- Wzrost poziomu świadomości ekologicznej społeczeństwa.
- Opracowanie i realizacja Planu gospodarki niskoemisyjnej.

4.2. Ochrona przed hałasem

Zadania inwestycyjne w zakresie ochrony przed hałasem- stopień wykonania w latach 2015-2018:

Zadanie	Stopień wykonania	Wydatkowane środki w zł			
		2015	2016	2017	2018
Budowa drogi Swolszewice Mate - Stara Wieś	zrealizowano, dt. drogi 861,50 mb	-	714.017,32	-	-
Budowa drogi Tresta ul. Podleśna	zrealizowana, dt. drogi 934,30 mb	-	422.032,88	-	-
Budowa drogi w Smardzewicach ul. Ogrodowa wraz z oświetleniem	zrealizowano, dt. drogi 680,62	-	959.136,31	-	-
Przebudowa odcinka ulicy Ceglarnianej, Wesołej i Głównej w miejscowości Wąwał	zrealizowano, dt. drogi 874 mb	-	533.032,00	-	-
Przebudowa drogi ul. Piliczna w miejscowości Smardzewice	zrealizowano, dt. drogi 2121,50 mb	-	-	2.262.974,69	-
Przebudowa drogi ul. Wschodnia w miejscowości Smardzewice	brak realizacji	-	-	-	-
Przebudowa drogi ul. Wesoła w miejscowości Smardzewice	zrealizowano, dt. drogi 598,06 mb	-	608.850,00	-	-
Przebudowa drogi ul. Klonowa w miejscowości Smardzewice	brak realizacji	-	-	-	-
Budowa drogi gminnej w m. Ciebłowice Duże na odcinku od Domu Ludowego do drogi wojewódz. nr 713	zrealizowano częściowo na wysokości DL, dt. ok. 600 mb	-	-	-	1.248.056,49
Przebudowa drogi w m. Kwiatkówka ul. Górna dz. nr 114	zrealizowano, dt. drogi 1157,80 mb	-	439.400,00	-	-

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Tomaszów Mazowiecki na lata 2015-2018 z perspektywą do roku 2022” za lata 2015-2018

Przebudowa drogi przez wieś Niebrów	zrealizowano, dł. drogi 1021,60 mb	-	854.649,46	-
Przebudowa drogi w miejscowości Chorzęcin	w trakcie realizacji	-	-	-
Przebudowa drogi od ul. Krańcowej w mieście do ul. Długiej w miejscowości Cekanów	opracowano projekt budowlany	-	-	-
Budowa ścieżek rowerowych w miejscowości Smardzewice, Tresta, Twarda, Karolinów	Smardzewice, ul. Główna droga powiatowa – ponad 1,5 km Smardzewice, Tresta-Twarda – opracowano PFU, realizacja 2020r.	-	-	-
Budowa dróg w miejscowości Wąwał ul. Lipowa i Kolejowa	brak realizacji z uwagi na brak wykupu gruntów od PKP	-	-	-

Zadania organizacyjne:

- Prowadzenie planowania przestrzennego i polityki lokalizacyjnej uwzględniającej negatywny wpływ hałasu na mieszkańców.
- Wyeliminowanie z produkcji środków transportu, maszyn i urządzeń, których hałaśliwość nie odpowiada standardom UE oraz stopniowe eliminowanie z użytkowania tych urządzeń.
- Rozbudowa systemów izolacji przed hałasem – wprowadzanie zadzwierzeń, izolacja budynków (np. poprzez wymianę okien).

4.3. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

Zadania inwestycyjne w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym- stopień wykonania w latach 2015-2018:

Zadanie	Stopień wykonania	Wydatkowane środki w zł		
		2015	2016	2017
Budowa oświetlenia ulicznego przy ul. Południowej i Słonecznej w Twardej	zrealizowano, dł. ok. 570 mb, słupy betonowe – 15 szt., oprawy – 9 szt.	32.472,00 zł	-	2018
Budowa oświetlenia ulicznego na osiedlu przy ul. Wschodniej w Smardzewicach	zrealizowano w 50% w 2015r. wykonano oświetlenie o dł.	73.529,40	69.196,11	-

	755mb – 16 szt. oprav oświetleniowych w 2016 r. wykonano oświetlenie o dł. 960 mb – 21 szt. oprav oświetleniowych				
Budowa oświetlenia ulicznego w miejscowości Karolinów ul. Główna	zrealizowano, stupy aluminiowe – 5 szt., oprawy oświetleniowe – 5 szt.	39.975,00 zł	-	-	-
Budowa oświetlenia ulicznego w miejscowości Wąwał ul. Łączna, Brzozowa i Cegielniana	ul. Łączna – zrealizowano w 2018r. 8 szt. stupów stalowych, 8 szt. oprav oświetleniowych LED ul. Cegielniana – zrealizowano w 2017r. dł. ok. 610 mb, 10 szt. stupów oświetleniowych, 10 szt. oprav oświetleniowych	-	61.311,81 zł	55.104,00 zł	

Zadania organizacyjne:

- Bieżąca kontrola źródeł promieniowania elektromagnetycznego na terenie gminy
- Rozmieszczanie nowych instalacji zgodnie z wymaganymi strefami ochronnymi.
- Modernizacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego.
- Monitorowane konieczności wymiany lub rozbudowy na terenach inwestycyjnych sieci elektroenergetycznej - współpraca gminy Tomaszów Mazowiecki z Rejonowym Zakładem Energetycznym.

4.4. Ochrona wód podziemnych i powierzchniowych

Zadania inwestycyjne z zakresu gospodarki wodno-ściekowej wykonane w latach 2015-2018 na terenie gminy Tomaszów Mazowiecki:

Zadanie	Stopień wykonania	Wydatkowane środki w zł		
		2015	2016	2017
Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Aglomeracji Zawada gm. Tomaszów Mazowiecki - Etap II i	etap II – zrealizowano etap III – zrealizowano w części, zakończenie	-	-	-
				2018
				3.568.000,00

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Tomaszów Mazowiecki na lata 2015-2018 z perspektywą do roku 2022” za lata 2015-2018

<p>III (II etap - kanalizacja Niebrów, Łazisko, Łagiewniki; III etap - kanalizacja część Kolonii Zawada, Jadwigów)</p>	<p>do 2021r. zakres rzeczowy: - reaktor o wydajności 190m³/dobę (Zawada) - kanalizacja, dł. 1.614,30 mb Jadwigów, Kolonia Zawada</p>			
<p>Uporządkowanie gospodarki wodno-kanalizacyjnej obejmującej wsie Twarda, Tresta, Swolszewice Małe, Wiaderno znajdujące się poza aglomeracją Tomaszów Mazowiecki</p>	<p>w trakcie realizacji, wykonany projekt budowlany, realizacja 2019-2020</p>	-	-	-
<p>Uporządkowanie gospodarki wodno-kanalizacyjnej obejmującej wsie Twarda, Tresta, Swolszewice Małe, Wiaderno znajdujące się w aglomeracji Tomaszów Mazowiecki</p>	<p>w trakcie realizacji, zakończenie w 2020r.</p>	-	-	-
<p>Uporządkowanie gospodarki wodno-kanalizacyjnej obejmującej wsie Smardzewice, Wąwał, Komorów, Zaborów I, Zaborów II znajdujące się w aglomeracji Tomaszów Mazowiecki (kontynuacja zadania „Modernizacja Oczyszczalni Ścieków w Tomaszowie Mazowieckim i skanalizowanie części aglomeracji Tomaszów Mazowiecki”)</p>	<p>Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Wąwał dł. sieci kanalizacyjnej: 4.130 mb</p>	-	-	3.324.323,58
<p>Budowa wodociągu w Smardzewicach ul. Ogrodowa</p>	<p>Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Komorów Zaborów dł. sieci kanalizacyjnej: 1840 mb</p>	-	-	1.115.618,61
<p>Budowa wodociągu w miejscowości Twarda ul. Południowa</p>	<p>Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Smardzewice do Osiedla Biała Góra: dł. sieci kanalizacyjnej: 1 650 mb</p>	-	620.000,00	-
<p>Łazisko-Komorów-Zaborów połączenie wodociągów</p>	<p>zrealizowano, dł. wodociągu 1020 mb</p>	-	258.300,00	-
<p>Zawada-Niebrów lub Łazisko-Niebrów połączenie wodociągów</p>	<p>zrealizowano, dł. wodociągu 949,13mb</p>	-	104.990,00	-
	<p>brak realizacji</p>	-	-	-
	<p>brak realizacji</p>	-	-	-

<p>Uporządkowanie gospodarki wodociągowej na terenie gminy poprzez: modernizację stacji wodociągowej w Smardzewicach, budowę wodociągu (łącznika) do Wąwału, budowę wodociągu do osiedla „Biała Góra” oraz budowę wodociągu (łącznika) do Twardej</p>	<p>Rozbudowa stacji wodociągowej w Smardzewicach – poprzez budowę nowego budynku technologicznego stacji wraz z dwoma zbiornikami naziemnymi retencyjnymi o pojemności 400m³ z włączeniem ich w projektowany układ pomp dostarczających wodę do sieci wodociągowej. - powierzchnia użytkowa 24,52 m², - powierzchnia zabudowy 27 m²</p>	<p>381.654,57</p>	<p>489.028,38</p>	<p>-</p>
<p>Budowa sieci wodociągowej w Smardzewicach od ul. Głównej do Osiedla Biała Góra: - długość nowobudowanej sieci wodociągowej: 2286,9mb - długość przebudowanej sieci wodociągowej 114 mb</p>	<p>Budowa sieci wodociągowej w Smardzewicach od ul. Głównej do Osiedla Biała Góra: - długość nowobudowanej sieci wodociągowej: 2286,9mb - długość przebudowanej sieci wodociągowej 114 mb</p>	<p>-</p>	<p>519.783,24</p>	<p>-</p>
<p>Budowa sieci wodociągowej łączącej Smardzewice i Wąwał - długość sieci wodociągowej 2441,90mb.</p>	<p>Budowa sieci wodociągowej łączącej Smardzewice i Wąwał - długość sieci wodociągowej 2441,90mb.</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>714.029,66</p>
<p>Budowa sieci wodociągowej łączącej miejscowości Smardzewice i Twarda</p>	<p>Budowa sieci wodociągowej łączącej miejscowości Smardzewice i Twarda</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>530.198,24</p>

Zadania organizacyjne:

- Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy.
- Zakaz lokalizacji na zbiornikach wód podziemnych inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi oraz mogących pogorszyć stan środowiska, a w szczególności składowisk odpadów, wylewisk, przeprowadzania rurociągów transportujących substancje niebezpieczne dla środowiska, przeładunku i dystrybucji ropopochodnych.
- Prowadzenie bieżącej kontroli i aktualnej informacji o jakości wód powierzchniowych i podziemnych.
- Usprawnienie systemu zarządzania kryzysowego i współpracy międzygminnej w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych.

4.5. Gospodarka odpadami

Zadania w zakresie gospodarki odpadami - stopień wykonania w latach 2015-2018 w gminie Tomaszów Mazowiecki:

Zadanie	Stopień wykonania	Wydatkowane środki w zł		
		2015	2016	2017
Likwidacja dzikich wysypisk: * 18 szt. (21,20 Mg) * 15 szt. (15 Mg) * 17 szt. (35 Mg)	realizowane	-	20 906,30	-
Edukacja ekologiczna - nagrody	realizowane	-	-	29 113,40
Gospodarka odpadami komunalnymi (selektywna zbiórka odpadów, zbiórka odpadów typu opony itp.)	realizowane	5 000,00	5 000,00	5 000,00
		800 000,00	800 000,00	800 000,00
				19 681,80
				5 000,00
				864 164,45

W zakresie zadań organizacyjnych gospodarki odpadami zrealizowano działania:

- Edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie zasad i efektów funkcjonującego w gminie systemu gospodarki odpadami.
- Popularyzacja i rozszerzenie selektywnej zbiórki odpadów.
- Prowadzenie odpowiedniego systemu selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji odpadów komunalnych takich jak: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło oraz odpady budowlane i rozbiórkowe.
- Prowadzenie odpowiedniego systemu selektywnego zbierania i odbierania pozostałości niż ww. odpadów komunalnych tj.: odpadów ulegających biodegradacji, odpadów wielkogabarytowych, odpadów niebezpiecznych.
- Przestrzeganie zasad gospodarki odpadami w poszczególnych przedsiębiorstwach, firmach usługowych, zakładach opieki medycznej itp.
- Uzyskanie dofinansowania na likwidację wyrobów zawierających azbest i bezpieczne usunięcie ich z terenu gminy.

4.6. Ochrona gleb i racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych

Ochrona gleb i powierzchni ziemi opierała się na racjonalnym wykorzystaniu zasobów naturalnych tj. zachowaniu powierzchni trwałych użytków zielonych, stosowaniu dobrych praktyk w rolnictwie, odpowiednim nawożeniu i wapnowaniu gleb, zapobieganiu nielegalnemu wydobyciu surowców, organizacji szkoleń dla rolników, popularyzacji wykorzystania odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach domowych i budynkach użyteczności publicznej, rozpowszechnianiu budowy instalacji wykorzystujących energię odnawialną, w tym instalacji kolektorów słonecznych, pomp ciepła, kotłów na biomasę i innych w przemyśle oraz wzrostu poziomu świadomości ekologicznej społeczeństwa.

4.7. Ochrona środowiska przyrodniczego

W zakresie ochrony środowiska przyrodniczego na terenie gminy powadzone były m.in. działania związane z utrzymaniem zieleni gminnej, której powierzchnia wynosi ok. 10,08 ha. Prace te polegały na utrzymaniu klombów i rabat, dokonywaniu nasadzeń kwiatów w donicach, nasadzeń krzewów na klombach i rabatach, pielęgnacji żywopłotów, koszeniu traw, utrzymaniu fawek i koszy parkowych w estetycznym wyglądzie. W 2018 roku koszt związany z utrzymaniem zieleni na terenie gminy wyniósł 57.995,13zł, w latach poprzednich koszty te były podobne. W ramach zadania w 2018 roku oraz latach ubiegłych dokonywano w/w prace w Parku w miejscowościach: Wąwał, Łazisko, Smardzewice i Chorzęcin, na terenie boiska sportowego w miejscowości Wąwał i Smardzewice, Łazisko, Ciebłowice Duże, Cekanów, Swolszewice Małe, Wiaderno, na placu zabaw w miejscowości Sługocice, Wiaderno, Godaszewice, Cekanów, Smardzewice, Swolszewice Małe, Ciebłowice Duże oraz na terenie placów towarzyszących boiskom sportowym, placom zabaw w miejscowości Twarda, Ciebłowice Duże, Wiaderno, Smardzewice. Ponadto dokonano nasadzeń zastępczych drzew i krzewów oraz przeprowadzono zabiegi pielęgnacyjne polegające na przycięciu gałęzi i konarów na zadrzewieniach, gdzie znajdują się gniazda Bociana białego (Wiaderno, Łazisko, Godaszewice), jak również usuwano drzewa stanowiące zagrożenie dla otoczenia.

Zadania organizacyjne, realizowane na bieżąco to ochrona różnorodności biologicznej środowiska leśnego i obszarów chronionych, przestrzeganie zasad wykorzystania terenu zwłaszcza na obszarach cennych przyrodniczo (uwzględnienie terenów chronionych i zasad ich ochrony w planowaniu przestrzennym), pielęgnacja pomników przyrody, tworzenie i pielęgnacja obszarów zieleni urządzonej na terenie centrów miejscowości gminnych oraz rozbudowa infrastruktury technicznej i infrastruktury turystycznej, służącej ochronie przyrody, nie blokującej rozwoju turystyki (wyznaczenie i oznakowanie szlaków turystyki pieszej, w tym ścieżek dydaktycznych).

4.8. Minimalizacja zagrożeń dla środowiska

- W zakresie minimalizacji zagrożeń dla środowiska nie przedstawiono w omawianym „Programie...” zadań inwestycyjnych, założono realizację zadań organizacyjnych, które wymagają współpracy z innymi podmiotami. Zadania te realizowane są na bieżąco, przez Urząd Gminy w ramach swych kompetencji oraz przez podmioty bezpośrednio – np. statutowo – związane z realizacją zadania. Zadania organizacyjne;
- Monitorowanie stanu wód rzek i stanu zabezpieczeń przeciwpowodziowych na terenie gminy.
 - Koordynacja systemu skutecznej ochrony przeciw zagrożeniom naturalnym, w tym monitoring zagrożeń oraz współpraca międzygminna.
 - Analiza stanu bazy i wyposażenia jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej.
 - Edukacja mieszkańców w zakresie postępowania w wyniku zagrożenia powodzią, pożarem itp.

4.9. Rozwój gospodarczy przyjazny środowisku naturalnemu

Zadania inwestycyjne zrealizowane na terenie gminy Tomaszów Mazowiecki w latach 2015-2018:

Zadanie	Stopień wykonania	Wydatkowane środki w zł		
		2015	2016	2017
Zagospodarowanie terenu przy Domu Ludowym w Twardej na cele rekreacyjno-sportowe	Zadanie zrealizowane (2 boiska, boisko do piłki nożnej o nawierzchni z trawy naturalnej o wymiarach 36,00x38,00 m, boisko do siatkówki o nawierzchni poliuretanowej o wymiarach 24,10x15,20 m oraz tor żółworolkowy) zagospodarowanie w trakcie realizacji, zakończenie w 2019r.	-	-	616.859,06
Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej gminy Tomaszów Mazowiecki poprzez uzbrojenie terenów inwestycyjnych w miejscowości Łazisko	Zadanie zrealizowane, dł. drogi do terenów inwestycyjnych (infrastruktura typu wodociąg, kanalizacja, zasilanie energetyczne) 1.890 mb - kanalizacja, dł. 1.693,5 mb Łazisko - wodociąg, dł. 1.608,5 mb Łazisko	-	-	kanalizacja, wodociąg 896.055,00 7.936.031,22

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Tomaszów Mazowiecki na lata 2015-2018 z perspektywą do roku 2022” za lata 2015-2018

Zagospodarowanie terenu Świątlicy Wiejskiej w Swolszewicach Małych na cele rekreacyjno - sportowe	Zadanie zrealizowane (boisko+plac zabaw)	-	285.000,00	-	-
Zagospodarowanie centrum wsi Ciebtowice Duże na cele rekreacyjno - sportowe	Zadanie zrealizowane (plac zabaw) pozostałe elementy zagospodarowania w trakcie realizacji	139.675,11	-	-	-
Zagospodarowanie centrum wsi Smardzewice w rejonie kościoła	Zadanie zrealizowane, park przed kościołem	513.676,78	-	-	-
SŁONECZNE DACHY – zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego poprzez dywersyfikację źródeł energii na terenie gminy Tomaszów Mazowiecki – budynki mieszkalne, czyli budowa 19 instalacji fotowoltaicznych, 27 kolektorów słonecznych, 58 instalacji spalania biomasy w obrębie budynków mieszkalnych	W trakcie realizacji 24 sołectwa	-	-	-	6.883.306,43
Zainstalowanie pomp ciepła w miejscowościach: Godaszewice, Sługocice, Chorzęcin, Jadwigów oraz kolektora słonecznego w Chorzęcinie	zrealizowane	-	-	284.630,06	-

W zakresie uporządkowania gospodarki przestrzennej w gminie Tomaszów Mazowiecki w okresie sprawozdawczym zrealizowano następujące działania:

- o uchwalono miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego nad Zalewem sulejowskim, w zachodniej części wsi Smardzewice, Tresta w Gminie Tomaszów Mazowiecki zatwierdzony Uchwałą Nr XLVIII/290/17 z dnia 22 listopada 2017r.

Zadania organizacyjne:

- Uporządkowanie gospodarki przestrzennej.
- Propagowanie wdrażania nowych technologii przyjaznych środowisku.
- Wprowadzenie ulg i zachęt dla osób, przedsiębiorstw stosujących technologie przyjazne dla środowiska

- Rozpowszechnianie budowy instalacji wykorzystujących energię odnawialną, w tym instalacji kolektorów słonecznych, pomp ciepła, kotłów na biomasę i innych.
- Promocja gminy.
- Wykorzystanie słabszych gruntów do upraw roślin energetycznych.

4.10. Edukacja ekologiczna

Zadania organizacyjne:

- Prowadzenie edukacji ekologicznej w placówkach oświatowych (w formie konkursów, spotkań, akcji tematycznych).
- Organizacja konkursów ekologicznych
- Współpraca z instytucjami wsparcia dla rolnictwa, tj.: Agencją Modernizacji i Restrukturyzacji Rolnictwa, Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego, Izbą Rolniczą.

Edukacja proekologiczna dzieci i młodzieży prowadzona jest w czasie zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych w szkołach funkcjonujących na terenie gminy. Organizowane są m.in.: akcje zbierania konkretnych typów odpadów, akcje „Sprzątania Świata” oraz wycieczki, rajdy piesze i rowerowe zapoznające młodzież ze środowiskiem naturalnym, ich okolicą oraz potencjalnymi dla niego zagrożeniami. W roku 2018 w szkołach przeprowadzono między innymi następujące programy tj. „Tworzymy atmosferę - oczyszczamy powietrze”; doświadczenia związane z zawartością ozonu w powietrzu czy badanie zawartości azotanów i fosforanów w wodach Zalewu Sulejowskiego; stosowanie przez dzieci i ich rodziców zasady carpoolingu przyczyniającego się do zmniejszenia emisji spalin do środowiska; konkurs dot. problemu niskiej emisji w Polsce, przyczyny, skutki i sposoby jego zapobiegania; smog i jego negatywne skutki. Firma ENERIS S.A. w ramach swojej umowy zapewnia nagrody dla dzieci biorących udział ww. konkursach. Między innymi rower, kamerkę internetową, tablety, czytnik e-book, aparat fotograficzny i wiele innych.

W roku 2018 gmina brała udział w Manifeście Gmin Przyjaznym Pszczołom, poprzez zakup budek dla owadów wraz z nasadzeniem roślin na terenie szkół i przedszkoli. Dodatkowo gmina od kilku lat uczestniczy w programie „CZYSTA i BEZPIECZNA PILICA OD ŹRÓDEŁ DO UJŚCIA” organizowane przez klub Sportowy „AMBER”. W ramach tej akcji zapewniamy worki, gadżety dla uczestników akcji oraz pokrywamy koszty utylizacji odpadów zebranych na terenie gminy.

Rokrocznie organizowane jest szkolenie z zakresu ochrony środowiska pt. Zielono Mi w Łodzi; jest to wyjazd do Teatru Muzycznego oraz szkolenie dla około 50 osób.

W Zespole Szkół w Komorowie w 2018 w ramach ochrony powietrza zorganizowano: zbiórkę elektrośmieci, makulatury i plastikowych nakrętek. Szkoła brała udział w Ogólnopolskim Konkursie EKO-TEST, Konkursie Ekologicznym z wiedzy o ochronie środowiska i powietrza, konkursie plastycznym „TworzyMY atmosferę – oczyszczamy powietrze” oraz realizowała Program Edukacji Ekologicznej „Odpady w Komorowie segregujemy, bo czystą okolicę mieć chcemy”.

Ponadto prowadzone były działania edukacyjne:

- w szkole podstawowej z oddziałem przedszkolnym w Chorzęcinie p.n. „Dzień Zielony”
- w przedszkolu w Wąwale II olimpiada Młodzi Tropiele Wiewiórek wraz z uroczystym złożeniem przysięgi Małego Miłośnika Przyrody
- w Zespole Szkół w Wiadernie szkolny konkurs wiedzy ekologicznej oraz zawody sportowe
- w szkole podstawowej w Zawadzie – konkurs wiedzy ekologicznej

W ramach edukacji ekologicznej poza placówkami oświatowymi prowadzone były następujące działania:

- spotkania z przedsiębiorcami na etapie opracowywania Planu Gospodarki Niskoemisyjnej
- 4 pikniki ekologiczne (spotkania informacyjne w zakresie gospodarowania odpadami)
- spotkania z mieszkańcami w sprawie Odnawialnych Źródeł Energii

5. Wskaźniki realizacji zadań zawartych w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Tomaszów Mazowiecki na lata 2015-2018 z perspektywą do roku 2022” w latach 2015-2018

W poniższych tabelach przyjęto wartość bazową, dla której przyjęto rok dostępnych danych – odniesienie do danych zawartych w „Raporcie z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Tomaszów Mazowiecki na lata 2015-2018 z perspektywą do roku 2022 za lata 2015-2018. Wskaźniki dotyczące infrastruktury technicznej realizowanej na terenie gminy Tomaszów Mazowiecki w latach 2015-2018:

Wskaźnik	Jednostka	Wartość bazowa	Wartość w latach			
			2015	2016	2017	2018
Długość sieci wodociągowej	km	121 (2013)	129	133,3	141,7	
Liczba przyłączy do sieci wodociągowej	szt.	3180 (2013)	3 351	3 403	3 456	
Liczba ujęć wód	szt.	9 (2014)	9	9	9	9
Długość sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej i tłocznej	km	17 (2014)	23,1	66,6	70,0	
Liczba przyłączy do sieci kanalizacyjnej	szt.	270 (2014)	464	1 293	1 357	
Ilość oczyszczalni ścieków	szt.	2 (2014)	2	2	2	2
Ilość ścieków odprowadzonych	dam ³	14 (2013)	31	78	129,3	
Ilość wytworzonych osadów ściekowych	Mg	7 (2013)	113	28	31	
Zbiorniki bezodpływowe	szt.	3 052 (2014)	3 052	1 998	820	
Długość sieci gazociągowej	km	16,647 (2013)	17,565	20,581	20,683	
Liczba przyłączy do sieci gazowniczej	szt.	44 (2013)	50	64	69	
Ilości odpadów komunalnych zmieszanych zebranych *	Mg	1291,28 (2013)	1 993,5	2 326,305	2 686,65	2 886,53
Ilości odpadów komunalnych zebranych selektywnie *	Mg	70,1 (2014)	324,2	288,46	326,3	396,46
Ilości zebranych odpadów azbestowych*	Mg	92,93 (2013)	143,145	85,46	127,06	108,68
Ilość zlikwidowanych w ciągu roku dzikich wysypisk	szt.	10 (2014)	15	18	15	
Lesistość	%	43,6 (2013)	43,9	43,9	43,9	43,9
Liczba pomników przyrody (RDOŚ)	szt.	4 (2014)	9	9	9	9
Liczba użytków ekologicznych	szt.	14 (2014)	14	14	14	14

Bank Danych Regionalnych, Główny Urząd Statystyczny,

*Urząd Gminy w Tomaszowie Mazowieckim

6. Podsumowanie

„Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Tomaszów Mazowiecki na lata 2015-2018 z perspektywą do roku 2022” za lata 2015-2018 opracowany został jako realizacja wymogu wynikającego z art. 18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. 2018 poz. 799 ze zm.), nakładającego obowiązek sporządzania co 2 lata raportów z wykonania programów ochrony środowiska przez organ wykonawczy, które przedstawia się Radzie Gminy.

Raport został wykonany za okres od 01.01.2015r. do 31.12.2018r. zgodnie z obowiązującymi przepisami. Stan środowiska przedstawiono w oparciu o dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Łodzi, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Łodzi oraz Głównego Urzędu Statystycznego – Bank Danych Regionalnych. Wiele wskaźników jakości środowiska nie jest monitorowanych rokrocznie i z tego powodu wynikała niemożność precyzyjnego określenia zmian. Działania zrealizowane przez gminę przedstawiono w oparciu o dane pozyskane z Urzędu Gminy w Tomaszowie Mazowieckim.

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Tomaszów Mazowiecki...” stanowi podstawowe narzędzie prowadzenia polityki ekologicznej w gminie. Założeniem w tworzeniu programów ochrony środowiska na wszystkich szczeblach – od krajowego do gminnego – jest, aby ich realizacja doprowadziła do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem oraz zapewniła skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzyła warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa.

Działania i przedsięwzięcia zawarte w „Programie...” zmierzają w kierunku poprawy stanu środowiska, racjonalnego gospodarowania zasobami, w tym ograniczenia materiałochłonności, wodochłonności, energochłonności i emisji zanieczyszczeń. Szczególnym celem polityki ekologicznej jest ograniczanie szkodliwych czynników wpływających na zdrowie i zapobieganie zagrożeniom zdrowia poprzez poprawę stanu powietrza atmosferycznego, ochronę przed chemicznym zanieczyszczeniem gleb i wód, właściwą gospodarkę odpadami, ochronę przed hałasem oraz zapobieganie nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska.

W gminie Tomaszów Mazowiecki w latach 2015-2018 zrealizowano przede wszystkim inwestycje związane z gospodarką wodno-ściekową (budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej) i infrastruktury drogowej oraz zadania związane z kontynuacją systemu gospodarki odpadami i usuwaniem azbestu.

Racjonalne gospodarowanie środowiskiem i jego zasobami wymaga działań zwiększających świadomość ekologiczną mieszkańców. W tym zakresie konieczna jest współpraca Samorządu Gminy z Powiatem z samorządami gmin sąsiednich oraz organizacjami pozarządowymi. Z niniejszego „Raportu...” wynika, że gmina realizowała zadania związane z edukacją ekologiczną i informowaniem społeczeństwa o konieczności i celowości zadań ekologicznych (np. prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów).

Wszystkie zawarte w „Programie...” zadania realizowane były w celu poprawy stanu ochrony środowiska na terenie gminy Tomaszów Mazowiecki.

Reasumując: stan realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Tomaszów Mazowiecki na lata 2015-2018 z perspektywą do roku 2022” w latach 2015-2018 w ujęciu rzeczowym i finansowym jest na poziomie zaawansowanym, zrealizowano większość zaplanowanych inwestycji oraz wykonywano działania organizacyjne w ramach zadań własnych. Na wykonanie zadań wydatkowano środki budżetu gminy, jak również pozyskano znaczne środki finansowe z zewnątrz (m.in. środki unijne – Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego, środki funduszy ochrony środowiska - Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej).

Konieczna jest aktualizacja „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Tomaszów Mazowiecki...” „, ze względu na kończący się okres jego funkcjonowania i wykonanie zadań w nim zawartych. W kolejnym „Programie...” należy przeanalizować aktualny stan środowiska naturalnego oraz zawrzeć zadania inwestycyjne i organizacyjne na miarę potrzeb i możliwości inwestycyjnych gminy.

Z danych zamieszczonych w niniejszym „Raporcie ...” wynika, iż realizacja „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Tomaszów Mazowiecki na lata 2015-2018 z perspektywą do roku 2022” przebiega prawidłowo, jego założenia są zgodne z osiąganymi rezultatami.